

ประวัติ

อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จันทบุรี โดยสังเขป

300 ปี แห่งความเชื่อ เส้นทางหลอมรวมก่อตั้งเป็นชุมชนแห่งความเชื่อวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรี (อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล) คริสตชนคาทอลิกชาวเวียดนามได้เดินทางอพยพหนีการถูกเบียดเบียนทางศาสนาจากโคชินจีน โดยตัดสินใจอพยพหนีเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย แต่เส้นทางในการก่อตั้งชุมชนนั้นไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ คริสตชนคาทอลิกชาวเวียดนามกลุ่มแรกต้องเผชิญกับปัญหา และอุปสรรคมากมาย แต่โดยความเชื่อที่ชุมชนมี จึงได้ก่อเกิดเป็นเส้นทางสายประวัติศาสตร์ ที่มีความหมายย้อนไปถึงจุดเริ่มต้นเมื่อ 300 กว่าปี ก่อนที่จะเติบโตขยายเป็นชุมชนแห่งความเชื่อวัดโรมันคาทอลิกจันทบุรีในปัจจุบัน

ยุคแรก ปี พ.ศ.2250–2381 (ค.ศ. 1707–1838)

ในปี พ.ศ. 2242 จากเหตุการณ์การเบียดเบียนทางศาสนาในโคชินจีน (ประเทศเวียดนามในขณะนั้น) ได้ทำให้กลุ่มคริสตชนคาทอลิกชาวเวียดนามประมาณ 130 คน ตัดสินใจอพยพเพื่อหนีการเบียดเบียนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยสมัยนั้น

การสร้างวัดหลังที่ 1 พ.ศ. 2254–2285 (ค.ศ.1711–1742)

ปี พ.ศ. 2254 (ค.ศ. 1711) คุณพ่อเฮอด เดินทางมาถึงจันทบุรี ขณะนั้นมีคาทอลิกชาวเวียดนามประมาณ 120–130 คน

ปี พ.ศ. 2255 (ค.ศ.1712) พระสังฆราชได้ส่งคุณพ่อนิโกลัส โตแลนติโน (Nicolas Tolentino) พระสงฆ์ชาวฟิลิปปินส์ มาช่วยคุณพ่อเฮอดเปิดวัดที่จันทบุรี ทางฝั่งขวา(ฝั่งตะวันตก) ของแม่น้ำจันทบุรี ทางทิศใต้ของเจดีย์วัดจันทน์ (วัดจันทาราม) ในปีนี้ คุณพ่อเฮอด ถูกเรียกตัวไปเป็นมิชชันนารีที่โคชินจีน (เวียดนามใต้ในปัจจุบัน) คุณพ่อนิโกลัส โตแลนติโน เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี องค์แรกจนถึงปี พ.ศ. 2272 (ค.ศ. 1729) ท่านก็ถึงแก่กรรมภาพ ศพของท่านฝังไว้ที่วัดแห่งนี้

ปี พ.ศ. 2273 (ค.ศ. 1730) พระสังฆราช เดอเกราเล ส่งคุณพ่อกาเบรียล มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี ในช่วงนี้ได้เกิดเหตุไม่สงบในหมู่คาทอลิก เนื่องจากการไม่ไว้วางใจ และได้นำไปอยู่ที่อยุธยา แต่มีคาทอลิกส่วนหนึ่งหลบหนีการจับกุมเข้าไปอยู่ในป่า วัดหลังที่ 1 จึงถูกทิ้งให้ว่างเปล่าเป็นเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2275–2295 = ค.ศ.1732–1752) แต่ก็ปรากฏหลักฐานว่าคุณพ่อกาเบรียลได้กลับมามรณภาพและฝังไว้ที่สุสานของวัดแห่งนี้เมื่อปี พ.ศ. 2285 (ค.ศ. 1742)

การสร้างวัดหลังที่ 2 พ.ศ. 2296–2377 (ค.ศ. 1753–1834)

ปี พ.ศ. 2295 (ค.ศ. 1752) พระสังฆราช เดอ โลเลียร์ ส่งคุณพ่อ เดอ โกนา (De Cauna) มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี คาทอลิกก็กลับมาอยู่ร่วมกันเป็น กลุ่มอีกครั้งหนึ่ง ได้ช่วยกันสร้างวัดขึ้นใหม่ในบริเวณเดิม วัดนี้ปลูกสร้างด้วยไม้กระดานเก่าๆ ประกอบด้วยไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยใบตาล จากการสำรวจ พบว่ามีคาทอลิกที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ไม่มีโอกาสร่วมพิธีมิสซา ไม่ได้รับศีล ไม่ได้แก้บาป แต่ก็มีความศรัทธาและเชื่อมั่นในพระคริสตเจ้า คุณพ่อ เดอ โกนา อยู่ที่วัดนี้ 4 ปี ได้ถึงแก่กรรมภาพและฝังไว้ที่วัดนี้

ปี พ.ศ. 2299–2343 (ค.ศ. 1756–1800) พระสังฆราชบริโกต์ ให้คุณพ่อจาง ซึ่งเป็นชาวจีนมาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี เป็นเวลานานถึง 44 ปี ระหว่างนั้น เป็นช่วงกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ต่อสมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ มีเหตุการณ์

๑๐๐ ปี

ศาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิเนรมล จันทบุรี

แผนผังทางการเมือง คุณพ่อจาง ต้องหลบภัยไปอยู่ที่ซาเตียง ประเทศเวียดนามในปี พ.ศ. 2308 (ค.ศ.1765) และถูกจับขังที่ซาเตียงถึง 2 ครั้ง เมื่อบ้านเมืองสงบจึงกลับมาจันทบุรี จากเหตุการณ์ที่ไทยเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ.2310 (ค.ศ. 1767) นั้น พม่าได้ทำลายบ้านเมือง วัด อาราม รวมทั้งสามเณรด้วย คุณพ่อแกแรเวต์ อธิการสามเณรลัยที่กรุงศรีอยุธยา ต้องพาเณร 30 คน อพยพหนีมาอยู่จันทบุรี และโยกย้ายไปอยู่ที่เมืองซาเตียง แต่ประเทศเวียดนาม ก็เกิดกบฏไต่เซิน (พ.ศ. 2313–2328) คุณพ่อแกแรเวต์ ต้องย้ายสามเณรกลับมาที่จันทบุรีอีก ในปี พ.ศ. 2326 (ค.ศ. 1783)

ปี พ.ศ. 2334–2345 (ค.ศ. 1791–1802) พระสังฆราช การ์โนลด์ (Garnauld) ให้คุณพ่อฟลอรังส์ (Florens) มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี

ปี พ.ศ. 2345 (ค.ศ. 1802) คุณพ่อมัทธีอัส ได้ (Mathias Do) ลูกวัดจันทบุรีองค์แรก ได้รับการบรรพชาจากพระสังฆราชการ์โนลด์ ที่สามเณรลัยกรุงเทพฯ และได้รับแต่งตั้งให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี เป็นเวลา 32 ปี

ปี พ.ศ. 2348 (ค.ศ. 1805) ได้มีการรวบรวมสตรี ตั้งคณะภคินีรักไม้กางเขนที่จันทบุรี

ปี พ.ศ. 2376 (ค.ศ. 1833) พระคุณเจ้าตาแบร์ต (Taberd) กับภรรยามุตรและสามเณร 15 คน หนีการเบียดเบียนศาสนาจากจักรพรรดิมิงมั่งห์ แห่งโคชินจีน มาอาศัยที่จันทบุรี ในบรรดาภรรยามุตร มีนักบุญกีอโน (Cuenot) ได้ทำหน้าที่เจ้าอาวาสวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2397–2398 (ค.ศ. 1833–1834)

การสร้างวัดหลังที่ 3 พ.ศ. 2377–2398 (ค.ศ. 1834–1855)

พ.ศ. 2377–2381 (ค.ศ. 1834–1838) ในช่วงสุดท้ายของคุณพ่อมัทธีอัส ได้ (Mathias Do) พระสังฆราชฟลอรังส์ (Florens) ให้คุณพ่อเคลมั่งโซ มาช่วยคุณพ่อมัทธีอัส ได้ (Mathias Do) คุณพ่อทั้งสองจึงช่วยกันสร้างวัดหลังที่ 3 ขึ้นที่ฝั่งซ้าย โดยย้ายข้ามมาอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำจันทบุรี (บริเวณวัดจันทบุรีปัจจุบัน) เมื่อสร้างวัดหลังที่ 3 เสร็จ ก็ได้มีการขุดเอาอัฐิของคุณพ่อนิโกลัส โดแลนติโน คุณพ่อกาเบรียล และคุณพ่อ เดอ โกนา (De Cauna) มาฝังที่วัดจันทบุรีแห่งใหม่นี้

ยุคที่สอง ปีพ.ศ.2381–2481 (ค.ศ. 1838–1938)

การสร้างวัดหลังที่ 4 พ.ศ. 2398–2448 (ค.ศ. 1855–1905)

ปี พ.ศ. 2381 (ค.ศ. 1838) พระสังฆราช ฌู เวอ ซี ได้ให้คุณพ่อรังแฟง (Ran Faing) มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี เป็นระยะเวลาที่ชุมชนคาทอลิกกำลังเติบโตขึ้นมาก มีสัตบุรุษมากกว่าพันคน ประกอบกับวัดหลังที่ 3 ทรุดโทรมคับแคบ กว่าเดิม พระสังฆราช บัลเลอแก้วซ์ ได้สนับสนุนให้คุณพ่อรังแฟง สร้างวัดขึ้นใหม่

ปี พ.ศ. 2398–2419 (ค.ศ. 1855–1876) คุณพ่อรังแฟง ได้ก่อสร้างวัดหลังที่ 4 มีลักษณะถาวรแบบอริฐถูปูน

ปรากฏตามพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ รัชกาลที่ 5 ซึ่งได้เสด็จประพาสเมืองจันทบุรี ปี พ.ศ. 2419 (ค.ศ. 1876) เพื่อเยี่ยม พสกนิกรอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อพระองค์เสด็จผ่านและพบเห็นสิ่งใด ก็ทรงนิพนธ์ไว้ จึงขอคัดบางตอนมา ดังนี้

“...เวลา 5 โมง (เช้า) ถึงโรงสุราจีนเจียะไปหน่อยหนึ่ง พอเลี้ยวแหลม ก็ถึงเมืองเก่า เห็นบ้านญวนเรียงไปตามริมแม่น้ำ ข้างซ้ายมือกว่ำรอยหลังคาเรือนทางขวามือก็มีบ้านราย ๆ ที่ริมแม่น้ำ หน้าบ้านเหล่านั้นปักธงญวนเป็นระยะ ๆ กันไป ตลอดหน้าบ้านมีผู้หญิงผู้ชายและเด็กแต่งตัวเป็นญวนลงมายืนดูเราที่ริมน้ำหลายร้อยคน มีเด็ก ๆ มากนัก...พอหมดบ้านญวนก็ถึงตะพานฉนวนน้ำข้างขวามือ ฝากแม่น้ำข้างหนึ่งนั้น มีศาลเจ้าอยู่หลังหนึ่ง ปักธงหน้าศาลเหมือนกัน ต่อไปอีกหน่อยหนึ่ง เป็นวัดคาทอลิก แต่เราไม่เห็นโบสถ์ถนัด ได้ยินแต่เสียงกลอง ระฆัง และมโหรีที่วัดมีพลุกุด 6 นัด...กับพวกจีนบ้าง ไทยบ้าง ญวนก็มี เอาพลอยและบุศย์มาให้ เราได้ให้เงินคนละมากบ้างน้อยบ้างตามสมควร และกลับมาลงเรือขึ้นไปทางเหนือหน้า ตรงหน้าโบสถ์คาทอลิก เห็นบาทหลวงมานั่งอยู่ที่ตะพานสามสี่คน มีมิสซังอยู่ตักที่นั่นด้วย ตัวโบสถ์นั้นยาวใหญ่ เป็นหลังคามุงกระเบื้องเกล็ด หันหน้าลงแม่น้ำ แต่หน้าโบสถ์ เราเห็นก่ออิฐใหม่ ๆ ยังไม่แล้ว ตรงกลางนั้นสูงขึ้นไป จะเป็นหอร่องหรืออะไรไม่ทราบ ก่อขึ้นไปได้เกินอกไก่สักหน่อย ที่นั่นเขาเอาไม้ไปผูกชักธงไม้กางเขนใหญ่ เมื่อเราไปถึงเขาก็ชักธงสลุดทั้งไปและมา ตามโบสถ์และตะพานนั้น มีธงต่าง ๆ ปักไว้มาก เราผ่านไปทางนั้น เขาตีกลอง ระฆัง และมโหรี จุกพลุก 6 นัด ตีกรรเชียงขึ้นไปพบหน้าวัด เห็นบ้านตึกหลายหลัง เราคะเนเห็นว่า จะเป็นบ้านพระพินิจด้วย เขาบอกว่าอยู่ใกล้วัดฝรั่ง ต่อขึ้นไปอีกก็มีตึกบ้างราย ๆ ข้างฝั่งซ้ายมือเป็นหลังตลาดที่เราได้ขึ้นไปแล้ว เราตีกรรเชียงไปจนถึงวัดโบสถ์ ซึ่งเป็นที่เนินสูงทีเดียว ข้างขวามือนั้น วัดจันทร์ตรงกันข้าม แลกลับเรือที่นั่น”

คุณพ่อรังแฟงได้ทำงานในฐานะเจ้าอาวาสวัด ตั้งแต่ พ.ศ. 2381-2417 (ค.ศ. 1838-1874) เป็นเวลา 46 ปี แต่ท่านก็ยังมีชีวิตอยู่จนถึงปี ค.ศ. 1885 ซึ่งช่วงหลังนี้ท่านชราภาพมาก จึงได้มอบงานหน้าที่เจ้าอาวาสให้คุณพ่อกังตริก (เปา) ในขณะที่ท่านปกครองวัดจันทบุรี มีคุณพ่อมาสับเปลี่ยนช่วยงาน 4 องค์ ดังนี้

1. คุณพ่ออันเดร (พ.ศ. 2400-2406 = ค.ศ. 1857-1863) ท่านเป็นผู้ซื้อที่ดินบริเวณเชิงเขาสระบาปและสร้างวัดเล็ก ๆ หลังหนึ่ง แต่ในเวลาต่อมาลัทธิบูชในวัดสระบาปถูกรบกวน จึงได้อพยพย้ายไป ภายหลังวัดนี้ถูกทำลายไปในปี พ.ศ. 2423 (ค.ศ. 1880) ต่อมาสมัยคุณพ่อเปรีกาล ได้ขายไป

2. คุณพ่อโปนาศ (พ.ศ. 2402-2406 = ค.ศ. 1859-1863)

3. คุณพ่อซิมอน (ตาน) (พ.ศ. 2406-2444 = ค.ศ. 1863-1901)

4. คุณพ่อดองส์ (พ.ศ. 2411-2412 = ค.ศ. 1868-1869)

คุณพ่อกังตริก (เปา) เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรีต่อจากคุณพ่อรังแฟงซึ่งชราอยู่ ท่านเป็นเจ้าอาวาสที่เคร่งต่อวินัยของวัดถึงกับมีการลงโทษ และท่านยังให้คุณพ่อแคซซาล มาช่วย ในปี พ.ศ. 2418-2420 (ค.ศ. 1875-1877)

ปี พ.ศ. 2428 (ค.ศ. 1885) พระสังฆราชให้คุณพ่อกืออาส (เล - ฮส) มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี จนถึงปี พ.ศ. 2443 (ค.ศ. 1900) ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระสังฆราชประจำมิสซังอีสาน

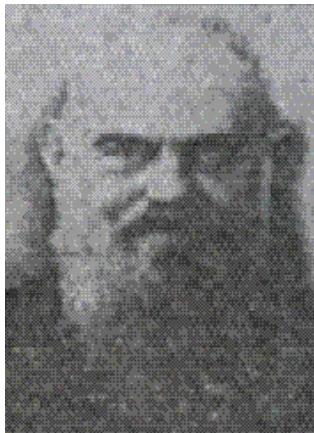
ในช่วงเวลาของวัดหลังที่ 4 นี้ มีประวัติความเป็นมาของเสื่อกกจันทบูรณ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นบ้าน ที่ถูกกล่าวขวัญอยู่เสมอ จากหลักฐานกล่าวว่า คณะภคินีรักไม้กางเขน ได้ใช้เวลาในชีวิตประจำวันในอาราม ทอผ้าแพร ผ้าธรรมดา และทอเสื่อกกในช่วงปี พ.ศ. 2395 (ค.ศ. 1852) และจากพระราชนิพนธ์ ของ ร.5 เมื่อครั้งเสด็จประพาสจันทบุรี พ.ศ. 2419 (ค.ศ. 1876) ดังนี้

“... อย่างหนึ่งเสื่อกกแดงนั้น มีแต่พวกญวนทำแห่งเดียว วิธีทำเอาต้นกกมาจักให้เล็ก ผึ่งแดดให้แห้ง แล้วจึงย้อมสีต่าง ๆ ตามที่จะให้เป็นลาย สีแดงย้อมด้วยน้ำฝาง สีดำย้อมด้วยหมึก สีเหลืองย้อมด้วยแกล บางที่ย้อมด้วยขมิ้น สีนํ้าเงินย้อมด้วยคราม แต่ใช้น้อย แล้วเอาเสด็จทอเป็นลายต่าง ๆ เป็นเสื่อผืน เสื่อหลอดบ้าง ยาวตามแต่จะต้องการ กว้างเฉพาะช่วงต้นกก เป็นสินค้าออกพื้นเมือง เสื่อหลอดประมาณ 3,000 หลอด ราคาหลอดละ 6 สลึง เสื่อผืนนั้นออกน้อย เป็นแต่ของกำนัลและของแจก ราคาผืนหนึ่งตั้งแต่สลึงจนถึงบาท ตามแต่จะงามไม่งาม”

การสร้างวัดหลังที่ 5 พ.ศ. 2448-ปัจจุบัน (ค.ศ. 1905-ปัจจุบัน)

ปี พ.ศ. 2418 (ค.ศ. 1875) ปรากฏหลักฐานว่า มีสัตบุรุษ ถึง 1,500 คน ต่อมา ปี พ.ศ. 2443 (ค.ศ. 1900) สัตบุรุษเพิ่มเป็น 2,400 คน วัดคับแคบไปอีก

ปี พ.ศ. 2443 (ค.ศ. 900) พระสังฆราชเวย์ ได้ให้คุณพ่อเปรีกาล มาเป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี ซึ่งต้องลงมือสร้างวัดใหม่ใน 3 ปีต่อมา

ปี พ.ศ. 2446 (ค.ศ. 1903) เริ่มเตรียมหาอุปกรณ์ก่อสร้าง โดยการหาหินมาเผาอิฐและปูน

ปี พ.ศ. 2448 (ค.ศ. 1905) รื้อวัดหลังที่ 4 เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม และสร้างวัดชั่วคราวขึ้นในบริเวณที่เป็นสนามบาสเกตบอลหน้าหอประชุมนิรมลปัจจุบัน ใช้เป็นวัด 3 ปี เมื่อวัดจันทบุรีหลังที่ 5 เป็นรูปร่างพอใช้เป็นที่ประกอบพิธีมิสซาได้ วัดชั่วคราวนั้นได้ให้คณะบราเดอร์จากอัสสัมชัญ จัดตั้งเป็นโรงเรียน ชื่อโรงเรียน “มารีอาลัย” ทำการ

๑๐๐ ปี

ศาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จันทบุรี

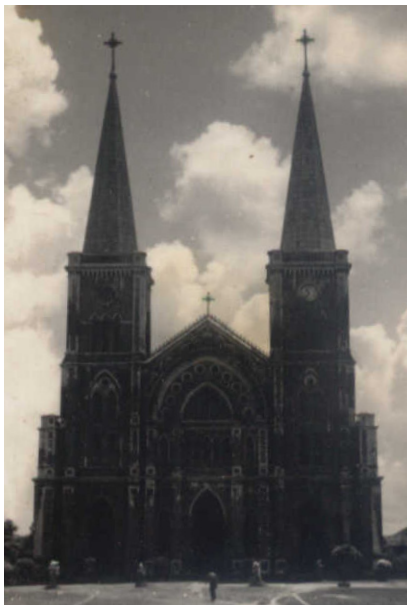
สอนอยู่ได้ 3 ปี หลังจากนั้นได้ตั้งเป็นโรงเรียนประชาบาลถึง 25 ปี ที่สุดจึงได้มาจัดตั้งเป็นโรงเรียนมารดาพิทักษ์ ปี พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945)

การก่อสร้างวัดหลังที่ 5 ได้ทำพิธีเสกศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2449 (ค.ศ. 1906) หลุมวางศิลาฤกษ์ อยู่ตรงประตูกลางหน้าวัด ลึก 2 เมตร มีเอกสารบรรจุในขวด ในวันทำพิธีเสก ได้เชิญคุณพ่อมาตราบัต อธิการสามเณราลัย มาเป็นประธาน มีคุณพ่อหลายองค์ร่วมพิธี คือ คุณพ่อเปรีกาล คุณพ่อแปร์รอส คุณพ่อต็อกเกล คุณพ่อการ์ตอง คุณพ่อแพวร์ และคุณพ่อยออาгим

วัดหลังที่ 5 นี้ มีความยาว 60 เมตร

กว้าง 20 เมตร เริ่มใช้ประกอบพิธีมิสซาได้ใน ปี พ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) แต่ยังไม่เรียบร้อย ต้องจัดหาส่วนประกอบต่างๆ ตั้งแต่ระฆังวัด นาฬิกา พระประธานวัด องค์รูปปั้นนักบุญ กระเจิก ภาพสี มาประดับ

ปี พ.ศ. 2452 (ค.ศ. 1909) ได้ทำการติดตั้งนาฬิกาเรือนใหญ่ เส้นรอบหน้าปัด 4.70 เมตร บนหอสูง สามารถมองเห็นได้ไกลประมาณราว 2 กิโลเมตร และมีพิธีเสกวัด มีการเฉลิมฉลองกัน เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2452 (ค.ศ. 1909) คุณพ่อกอลอมเบต อุปสังฆราช เป็นประธานในพิธี มีคุณพ่อมาร่วมฉลองด้วยเกือบ 10 องค์

ปี พ.ศ. 2455 (ค.ศ. 1912) ใส่กระเจกสีเหนือหน้าต่างตอนลัตบุรุษนั่ง

ปี พ.ศ. 2456 (ค.ศ. 1913) ใส่กระเจกสีชั้นบนตอนมุขหน้าวัด

ปี พ.ศ. 2457 (ค.ศ. 1914) ใส่กระเจกสีภาพนักบุญต่าง ๆ บริเวณเหนือพระแท่น และตั้งพระรูปนักบุญยออาгимและนักบุญอันนา

ปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) ทำเพดานวัดโดยเงินกองมรดกของนาย ไ้ มณีทรัพย์ เป็นเงิน 24,000 บาท

ปี พ.ศ. 2469 (ค.ศ. 1926) ทำพิธีเสกระฆัง 3 ลูก ติดตั้งบนหอสูงข้างเดียวกับนาฬิกา ระฆังลูกใหญ่หนัก 650 กิโลกรัม มีเสียงซอล ลูกกลางหนัก 325 กิโลกรัม มีเสียงซี ลูกเล็กหนัก 160 กิโลกรัม มีเสียงเร

การปลุกสร้างวัดหลังปัจจุบันนี้ กว่าจะสำเร็จจุลวงได้สมบูรณ์จริง ๆ ใช้เวลานานพอสมควร โดยสัตบุรุษคาทอลิกชาวจันทบุรีในยุคนั้น เป็นผู้เสียสละทั้งแรงกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ ซึ่งในระยะปี พ.ศ. 2469 (ค.ศ. 1926) นั้น มีสัตบุรุษ 3,000 คน สรุปลงค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเป็นเงินทั้งสิ้น 124,954 บาท เป็นเงินที่ได้รับจากผู้มีจิตศรัทธา 99,959 บาท

การจัดฉลองวัด 25 ปี 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2476 (ค.ศ. 1933)

ปี พ.ศ. 2472-2492 (ค.ศ. 1929-1949) คุณพ่อซิมอน เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี คุณพ่อได้จัดให้มีการฉลองวัดจันทบุรีครบรอบ 25 ปี ในวันอาทิตย์ ที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2476 (ค.ศ. 1933) เป็นการฉลองในด้านการฟื้นฟูความศรัทธา ช่วงการฉลอง 7 วัน มีการสวดไทย สวดจีน และสวดเวียดนาม มีการเทศน์และอวยพรทุกวัน ทำให้มีบุคคลภายนอกเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระคริสต์เจ้า และเข้าเป็นคาทอลิกเป็นจำนวนมาก ในวันฉลอง มีสัตบุรุษ 3,000 คน มีพระสงฆ์ที่เป็นลูกวัดและมีชีวิตรอยู่ 14 องค์ และมีโอกาสมาร่วมฉลองวัด 10 องค์

ยุคที่สาม ปี พ.ศ.2481-ปัจจุบัน (1938-ปัจจุบัน)

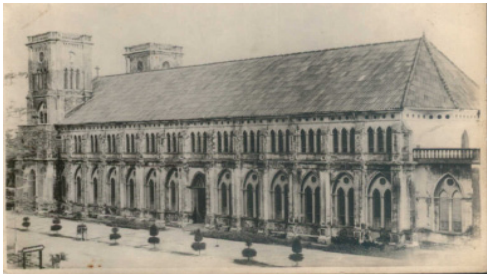
การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและการบูรณะวัด

พ.ศ. 2487-2528 (ค.ศ. 1944-1985)

วัดจันทบุรีเมื่อสร้างเสร็จก็ได้ชื่อว่าเป็นวัดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีรูปทรงทางสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก ที่เรียกว่าศิลปะโกธิค รูปทรงภายนอกที่บอกได้ชัดเจนคือ มีหอแหลมสูงเด่นทั้งสองข้าง แต่ก็น่าเสียดาย เมื่อไทยมีการฉีพินาฮอินโดจีน ในปี พ.ศ. 2483 (ค.ศ. 1940) จำเป็นต้องเอายอดแหลมของหอทั้งสองออก

๑๐๐ ปี

ศาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จันทบุรี

ปี พ.ศ. 2488–2496 (ค.ศ. 1945–1953) คุณพ่อบุญชู ระวังพิช เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรี 2 สมัย สมัยแรก ได้ปรับปรุงฐานลานวัด ทั้งหน้าและข้างวัด โดยขอแรงสัตบุรุษชนทราจจากแม่น้ำ ประมาณ 4,000 ลูกบาศก์เมตร จนมีระดับพื้นน้ำ และบูรณะวัด เปลี่ยนกระเบื้องมุงหลังคาจากกระเบื้องซีเมนต์ ซึ่งหมดอายุ เป็นกระเบื้องลูกฟูก ใส่ซี่กรงเหล็กตามช่องหน้าต่างป้องกันกระจุกลี ใส่ลูกกรงไม้กันระเบียงชั้นบน สมัยที่สอง ได้ย้ายสุสานที่อยู่บริเวณข้างวัด หน้าโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ สร้างถ้ำแม่พระเมืองลูร์ด บูรณะภายนอกวัดโดยทำผนังเป็นหินล้างเพิ่มกันสาด ทำรั้วเหล็กดัด และทำลานรอบวัด และสร้างหอประชุมเล็ก

การจัดฉลองวัด 50 ปี 8 ธันวาคม พ.ศ. 2503 (ค.ศ. 1960)

ปี พ.ศ. 2498 (ค.ศ. 1955) คุณพ่อสนิท วรศิลป์ เป็นเจ้าอาวาสต่อจากคุณพ่อบุญชู ระวังพิช สมัยแรก ได้รื้อบ้านพักพระสงฆ์ และสร้างเป็นตึก 3 ชั้น และเปลี่ยนแปลงบริเวณพระแท่น เพื่อเวลาทำมิสซา พระสงฆ์จะได้หันมาทางสัตบุรุษ แล้วทาสีผนังวัดภายใน

ปี พ.ศ. 2503 (ค.ศ. 1960) มีการฉลองวัดจันทบุรี 50 ปี มีการละเล่น และการแสดงมากมาย มีการสนับสนุนให้จัดกลุ่มพัฒนาความศรัทธา และสงเคราะห์บรรเทาใจคนทุกข์ยากในนาม “พลมารี”

ปี พ.ศ. 2519–2523 (ค.ศ. 1976–1980) คุณพ่อดำรง กู้ชาติ เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทบุรีมีสัตบุรุษมากถึง 5,000 คน สังคมชาวคาทอลิกเริ่มมีบทบาทมากขึ้น มีการจัดงานเลี้ยง งานแต่งงาน ฯลฯ บ่อย ๆ หอประชุมเก่า (หอประชุมเล็ก) ไม่เพียงพอ สภาวัดได้มีมติสร้างหอประชุม โดยหาเงินสมทบ มีการซื้อที่ดินเตรียมการสร้างหอประชุม จัดสนามเด็กเล่นประสานกับกลุ่มเยาวชน และมีวารสาร “นิรมลสาร” เสนอข่าว บทความ สารคดีของวัด

การจัดฉลองวัด 75 ปี 7 ธันวาคม พ.ศ. 2528 (ค.ศ. 1985)

คุณพ่อเมธี วรณชัยวงศ์ เป็นเจ้าอาวาสและดำรงตำแหน่งอุปสังฆราชของสังฆมณฑลจันทบุรี ได้เริ่มสร้างหอประชุมใหม่เสร็จเรียบร้อย ทำพิธีเปิดและฉลองหอประชุมในโอกาสฉลองวัดจันทบุรี พ.ศ. 2525 (ค.ศ. 1982) ตกแต่งบริเวณรอบวัด ทำพื้นลานเป็นคอนกรีต จัดถนนรอบวัด มีดอกและไม้ประดับรอบบริเวณวัด ซ่อมแซมบูรณะหอประชุมเล็กและบริเวณรอบ ๆ หอประชุม ตกแต่งภายในวัดบริเวณพระแท่น ยกพื้นขึ้นแล้วปูหินอ่อน ตกแต่งต่อเติมผนังหลังพระแท่น เปลี่ยนหลังคาวัดใหม่ทั้งหมด มีการจัดฉลองครบ 75 ปี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2528 (ค.ศ. 1986)

สมัยคุณพ่อสมศักดิ์ นามกร เป็นเจ้าอาวาส พ.ศ. 2533 – 2538 (ค.ศ. 1990–1995)

- จัดตั้งกลุ่มเซอร์รา 24 ตุลาคม พ.ศ. 2536 (ค.ศ. 1993)
- เริ่มการก่อสร้างอาคารสันติสุข เพื่อใช้เป็นศาลาพักศพ พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995)

สมัยคุณพ่อวัชรินทร์ สมานจิต เป็นเจ้าอาวาส พ.ศ. 2538–2543 (ค.ศ. 1995–2000)

ปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาอภิบาลรวมทั้งสิ้น 146 ท่าน ทำการอบรมบทบาทหน้าที่ของสภาในหัวข้อ ภารกิจของสภาฯ ที่มีต่อวัดและชุมชน ให้ทุกคนได้เข้าใจตามระเบียบข้อบังคับของสภาอภิบาลฯ และวางแผนการดำเนินงาน 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538–2543 (ค.ศ. 1995–2000) ซึ่งมีโครงการดังนี้

1. โครงการอบรมสัมมนาบทบาทและภารกิจของสภาอภิบาล
 - จัดทำหนังสือคู่มือสภาอภิบาลอาสนวิหารฯ
 - จัดทำหนังสือโครงการสภาอภิบาล พ.ศ. 2538–2543 (ค.ศ. 1995–2000)

2. โครงการปรับปรุงอาคารเรียนอนุบาล (บ้านยอแซฟ) และขยายให้การอบรมศึกษาถึงระดับอนุบาล
3. โครงการสร้างอาคารกิจการคาทอลิก (อาคารแพร่ธรรม) เพื่อเป็นสถานที่ประชุมสัมมนาให้สัตบุรุษมีส่วนร่วมในงานแพร่ธรรมของพระศาสนจักร
4. ทำพิธีเสกอาคารสันติสุข และรณรงค์หางบประมาณสร้างอาคารแพร่ธรรม วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995)
5. โครงการภาวนาตามบ้าน ตั้งกลุ่มแบ่งปันพระวาจาเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2539 (ค.ศ. 1996)
6. โครงการตั้งกลุ่มเวชบุคคล ตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997)
7. โครงการดูแลอภิบาลกลุ่มผู้สูงอายุ – พิการ ตั้งกลุ่มผู้สูงอายุเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998)
8. โครงการฟื้นฟูสภานิติธรรมคดีติดยุเนี่ยน เปิดกลุ่มเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998) และรับสมาชิก ณ วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998) มีสมาชิกเริ่มแรกจำนวน 161 คน
9. โครงการปรับปรุงระบบเสียงและไฟฟ้าภายในวัด
10. โครงการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน – วัด – โรงเรียน
11. โครงการจัดมิสซาฟื้นฟูจิตใจระดับเขตก่อนฉลองวัดและชุมชน
12. โครงการเสริมระดับดิน ที่สวนสุขภาพ
13. โครงการพัฒนาปรับปรุงตลาดสด
14. เก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคม – เศรษฐกิจวัฒนธรรม สำนวจความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยทำแบบสอบถามและการศึกษาตามความต้องการของสัตบุรุษ
15. ตั้งคณะกรรมการระดมทุน (วางแผนสร้างอาคารแพร่ธรรม)
16. พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) ทำสัญญาการรับเหมาก่อสร้างอาคารแพร่ธรรมในราคา 12,793,875 บาท ไม่รวมค่าตู้ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องปรับอากาศ เครื่องเสียง ราคา 2,000,000 บาท
17. จัดให้มีการฉลองนักบุญเอเดียน กือโนต์ วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998) เนื่องจากท่านเคยมาเป็นพระสงฆ์ประจำที่อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล
18. ทำพิธีเปิด และเสกอาคารแพร่ธรรมในวันฉลองอาสนวิหารฯ และชุมชน วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998)
19. เตรียมการฉลองปี “ปีมหากาญญ พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) ดำเนินการฟื้นฟูจิตใจสภาพภิบาลและกลุ่มองค์กร เตรียมจิตใจและเสริมสร้างพลังกลุ่ม

กิจการคาทอลิกและสัตบุรุษปี 2000

สมัยคุณพ่อสุดเจน ฝันเรือง เป็นเจ้าอาวาส พ.ศ. 2543–2548 (ค.ศ. 2000–2005) คุณพ่อให้ความสำคัญต่อเรื่องการอบรมเป็นงานหลักในการพัฒนาคน จึงส่งเสริมให้มีการอบรมสภากาภิบาลและกลุ่มองค์กรคาทอลิก

1. จัดตั้ง “ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ” และจัดตั้ง “ศูนย์ฝึกอาชีพให้คนพิการ” และโครงการด้านยาเสพติดในชุมชน ให้การอบรมสัตบุรุษและผู้ติดยาเสพติด และส่งผู้ติดยาเสพติดไปบำบัด
2. รณรงค์เรื่องโรคเอดส์กับชุมชน และส่งผู้ติดเชื้อไปยังศูนย์โรคเอดส์
3. โครงการ “ส่งเสริมสุขภาพ” ให้กับสัตบุรุษโดยร่วมมือกับโรงพยาบาลสิริเวช และโรงพยาบาลพระปกเกล้า ให้ความรู้ด้านสุขภาพและบริการตรวจสุขภาพฟรี
4. โครงการส่งเสริมการออกกำลังกายแบบ “แอโรบิก”
5. โครงการเยี่ยมเยียนผู้ถูกคุมขัง
6. เริ่มดำเนินการจัดงาน “จำลองเหตุการณ์พระทรมานของพระเยซูคริสต์เจ้าครั้งแรก เมื่อวันศุกร์ที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003)

๑๐๐ ปี

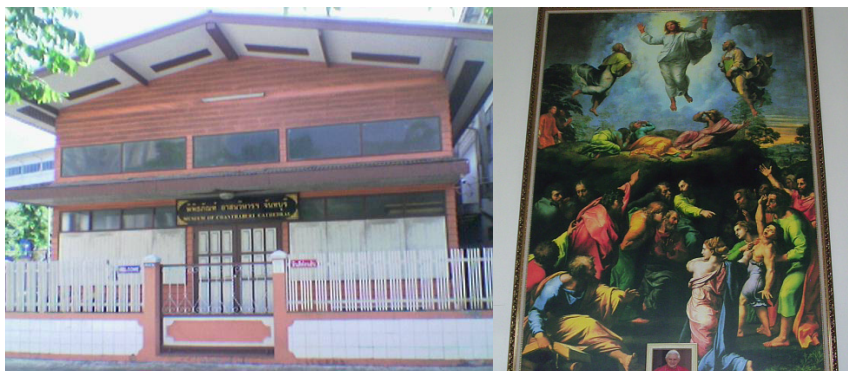
อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จันทบุรี

7. รณรงค์ให้เปิดวัดระหว่างวัน เพื่อให้สัตบุรุษเข้าไปสวดภาวนาเผ้าศีล และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชมอาสนวิหาร ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนคาทอลิก ถือเป็นการแพร่ธรรมอีกทางหนึ่งด้วย

8. จัดทำอาสนะ (เก้าอี้ประจำตำแหน่งพระสังฆราช) แสดงให้เห็นถึงการเป็นอาสนวิหาร คือ วัดประจำตำแหน่งของพระสังฆราช

9. จัดทำพิธีภักดิ์ของอาสนวิหาร บอกรับบุญให้สัตบุรุษร่วมสมทบทุนซื้อบ้านของคุณฉนวน บำรุงกิจ

10. ประชุมอนุกรรมการเสนอแนะเตรียมโครงการบูรณะอาสนวิหาร

11. สะพานหน้าวัดถูกน้ำพัดขาดเมื่อวันศุกร์ที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2546 (ค.ศ.2003) มีคนเสียชีวิต ทำการยกซากสะพานขึ้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2548 (ค.ศ.2005) งบประมาณสร้างสะพานใหม่ 4,170,000 บาท

การฉลอง 300 ปี ชุมชน และการฉลอง 100 ปี อาสนวิหาร

12 ธันวาคม พ.ศ.2552 (ค.ศ.2009)

สมัยคุณพ่อยอ ด เสนารักษ์ เป็นเจ้าอาวาส พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน

คุณพ่อยอ ด เสนารักษ์ เป็นเจ้าอาวาสอาสนวิหาร ในช่วงที่ต้องมีการเตรียมการฉลอง 300 ปี ชุมชน 100 ปี อาสนวิหาร จึงต้องมีการพัฒนาทั้งทางด้านวัตถุและการพัฒนาชีวิตจิตของบุคคลในชุมชน ได้จัดให้มีโครงการและ

กิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากงานอภิบาลที่จัดเป็นประจำหลายกิจกรรม

* จัดทำโครงการวิจัยชุมชน เรื่อง “สถานการณ์ร่วมสมัยของงานอภิบาลและอัตลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ของชุมชนคาทอลิกจันทบุรี” โดยการสำรวจวิจัยสภาพเศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของบุคคลในชุมชน เพื่อเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงร่วมสมัยอันเป็นบริบทของงานอภิบาล การเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงร่วมสมัยของชุมชนคาทอลิกจันทบุรี อันจะนำไปสู่การปรับกลยุทธ์ มาตรการ และกิจกรรมของงานอภิบาลให้สอดคล้องต่อสถานการณ์ที่เป็นจริง

* จัดทำแผนปฏิบัติการเรื่อง “สมโภชอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล 100 ปี และฉลองชุมชนแห่งความเชื่อ 300 ปี จันทบุรี” โดยจัดทำโครงการเตรียมการฉลองชุมชนทั้งทางด้านจิตใจและด้านวัตถุ

ทางด้านจิตใจ การรื้อฟื้นชีวิตคริสตชน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน

ก. การรื้อฟื้นด้านการศึกษาอบรม เพื่อรื้อฟื้นจิตตารมณ์คริสตชน แก่สภาอภิบาลและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ของวัดคาทอลิก ได้แก่ ครูซีลโล, ครูคาทอลิก, เครดิตยูเนียน, เซอร์วิสา, แบ่งปันพระวาจา, ผู้สูงอายุ, ผู้อ่านพระคัมภีร์, พระเมตตา, พลมารี, เยาวชน-เด็กช่วยมิสซา, วินเซนต์ เดอ ปอล, เวชบุคคล, ส่งเสริมชีวิตครอบครัว

ข. การรื้อฟื้นการอภิบาลสำหรับคริสตชนทั่วไป กลุ่มเด็กและเยาวชน, กลุ่มครอบครัวคริสตชน, กลุ่มผู้สูงอายุ, กิจกรรมทางสังคม และกิจการสื่อสารสัมพันธ์

ค. การรื้อฟื้นลำดับเหตุการณ์วัด ด้านงานธรรมทูต – แพร่ธรรม การสอนคำสอนแก่ผู้ทีสนใจ การทำงานกับผู้ถูกจองจำ งานคริสตสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องคริสตชนต่างนิกาย และศาสนสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องต่างความเชื่อ

การพัฒนาทางด้านจิตใจ

1. จัดอบรมสมาชิกสภาอภิบาลฯ เพื่อร่วมกันศึกษาทิศทางงานอภิบาลของสังฆมณฑลจันทบุรี โครงการ “การวางแผนและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน” วันเสาร์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2549 (ค.ศ.2006)

2. เลือกตั้งและแต่งตั้งคณะกรรมการสภาอภิบาลวัดทุกวัดในแขวงจันทบุรี จัดทำทำเนียบสภาอภิบาลแขวงจันทบุรี เดือนกันยายน-ตุลาคม ค.ศ. 2006

3. จัดโครงการเยี่ยมคริสตชนตามบ้าน, เยี่ยมผู้เจ็บป่วยตามโรงพยาบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน (ค.ศ. 2005-ปัจจุบัน)

4. โครงการมิสซาเตรียมจิตใจตามเขตก่อนการฉลองอาสนวิหาร

5. โครงการเยี่ยมเยียนผู้ถูกคุมขัง โอกาสคริสตมาส-ปีใหม่ และเทศกาลปัสกา

6. โครงการเยี่ยมเยียนวัดพุทธ, มัสยิดอิสลาม โอกาสคริสตมาส และปีใหม่

๑๐๐ ปี

อาสนวิหารพระนางมาเรียปาฏิสนธินิรมล จันทบุรี

7. จัดตั้งกลุ่มศาสนสัมพันธ์ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007)
8. โครงการ จัดทำป้ายพระวาจาประจำสัปดาห์ติดบริเวณวัด
9. มอบพระคัมภีร์ให้แก่คริสตชนในชุมชนทุกบ้าน เนื่องในโอกาสปีพระวาจา ค.ศ. 2007-2010
10. โครงการแบ่งปันพระวาจา และบ้านแห่งพระวาจา ให้คริสตชนในชุมชนอ่าน ศึกษาพระคัมภีร์ เพื่อจะได้รู้ รัก และเจริญชีวิตตามพระวาจา
11. จัดมุมอ่านพระคัมภีร์ประจำสัปดาห์ และกิจกรรมตอบคำถามจากพระคัมภีร์ประจำสัปดาห์
12. จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมต่าง ๆ รอบบริเวณวัดและหน้าบ้านพักพระสงฆ์ทุกสัปดาห์
13. จัดกิจกรรมพบปะผู้สูงอายุ ตรวจสุขภาพ ให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีสฆาบูชาขอบพระคุณ อวยพรวันเกิด สังสรรค์ ทุกวันจันทร์ต้นเดือน
14. จัดกิจกรรมวันเด็ก โอกาสวันเด็กแห่งชาติ เดือนมกราคมทุกปี ให้เด็กและเยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วม โดยไม่จำกัด เพศ วัย และศาสนา
15. จัดกิจกรรมวันผู้ป่วยสากล ตรวจสุขภาพผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ลงทะเบียนผู้สูงอายุ เดือนกุมภาพันธ์ทุกปี
16. จัดงานจำลองเหตุการณ์พระทรมานของพระเยซูเจ้า ในช่วงสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 – ปัจจุบัน
17. จัดงาน วันสงกรานต์ – วันผู้สูงอายุ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุคาทอลิก มอบเกียรติบัตรผู้สูงอายุตัวอย่าง และลูกกตัญญู
18. จัดงานวันเยาวชนแห่งชาติ เดือนกันยายนทุกปี

19. จัดกิจกรรมการส่งท้ายปีเก่า – รับปีใหม่ อวยพรและสังสรรค์ให้กับสัตบุรุษที่มาติระสังเวยคืนวันที่ 31 ธันวาคม

20. จัดอบรม สัมมนา และฟื้นฟูจิตใจ สภาอภิบาลระดับวัด ระดับและกลุ่มองค์กรทุกกลุ่มเป็นประจำทุกปี

21. จัดงานแห่เทิดเกียรติศิลปินระดับแขวง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007-ปัจจุบัน

ทางด้านวัตถุ การบูรณะอาสนวิหารพระนางมาเรียปาฏิสนธินิรมล จันทบุรี ในด้านภูมิสถาปัตยกรรม ศิลปกรรมภายใน และศิลปกรรมภายนอก

การพัฒนาทางด้านวัตถุ

1. สร้างสะพานแล้วเสร็จและทำพิธีเปิดในวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005)
2. จัดเตรียมการบูรณะอาสนวิหารฯ โดยปรับปรุงหอประชุมนิรมล เป็นวัดน้อยชั่วคราว ย้ายวัดไปที่วัดน้อยชั่วคราวเมื่อ วันจันทร์ ที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 (ค.ศ. 2008)
3. ทำสัญญาจ้างปรับปรุงบูรณะอาสนวิหารฯ เป็นงบโดยประมาณ 57,000,000 บาท
4. ต่อยอดโดมอาสนวิหารฯ ทั้งสองด้าน ที่ถูดตัดออกเนื่องจากกรณีพิพาทอินโดจีน โดยทำพิธีขอยอดโดมเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2009
5. จัดสร้างแม่พระฝังพลอย เพื่อเป็นที่ระลึกโอกาส 300 ปีชุมชน 100 ปีอาสนวิหารฯ
6. ปรับปรุงภูมิทัศน์รอบบริเวณอาสนวิหารฯ เพื่อจัดสร้างอนุสาวรีย์แม่พระฯ ด้านหน้าอาสนวิหารฯ